

ODPADOVÉ TRÁPENÍ

Asi nejpálčivějším tématem posledních týdnů jsou ceny za svoz komunálního odpadu, které byly stanoveny na konci roku 2020. Pojďme se společně podívat, jak ceny vznikají a jaké trápení mají s odpadovým hospodářstvím obce obecně.

Nový zákon o odpadech

Na konci loňského roku, přesněji 23. 12. 2020, došly obce „pod stromeček“ nový zákon o odpadech (zákon č. 541/2020 Sb.) s účinností od 1. 1. 2021. Hlavním mottem tohoto novelizovaného zákona je ukončení skládkování v roce 2030. Avšak již nyní zvyšuje poplatky za skládkování. Za část skládkovaného odpadu bude poplatek pro obce stejný, jako je nyní paušál, tedy 500 korun za tunu. Platí přitom omezení, že každá osoba s trvalou adresou v místě vytvoří do 200 kilogramů odpadu ročně. Bude-li produkce odpadu větší než 200 kg na obyvatele, bude poplatek vyšší dle schématu níže. Hmotnostní limit se bude časem snižovat až na 120 kilogramů na obyvatele v roce 2029 a poplatek za nadlimitní odpad poroste. Za zvyšování poplatku stojí motivace pro odklonění využitelných a recyklovatelných materiálů ze skládek a nastartování recyklačního průmyslu.

Nejste z toho moudří? Pojďte si to vysvětlit detailněji.

Od roku 2030 je plánovaný úplný zákaz skládkování! Resp. skládkovat bude možné i po roce 2029, ale pouze striktně vymezené odpady v minimálním rozsahu.

Pro následující roky je stanovena sazba za skládkování 1 tuny komunálního odpadu (KO) takto:

2021 – 800 Kč	2026 – 1600 Kč
2022 – 900 Kč	2027 – 1700 Kč
2023 – 1000 Kč	2028 – 1800 Kč
2024 – 1250 Kč	2029 – 1850 Kč
2025 – 1500 Kč	

Po celé toto období lze uplatnit slevu, kdy se bude hradit za 1 tunu KO 500 Kč (resp. 600 Kč v letech 2026-27, 700 Kč v letech 2028-29 a 800 Kč od roku 2030). Tento snížený poplatek lze uplatnit POUZE v případě, pokud nebude překročen limit vyprodukovaného KO na trvale hlášeného obyvatele a sice:

2021 – 200 kg	2026 – 150 kg
2022 – 190 kg	2027 – 140 kg
2023 – 180 kg	2028 – 130 kg
2024 – 170 kg	2029 – 120 kg
2025 – 160 kg	

Jak se to bude počítat?

Obce musí začít sledovat průběžně celkové množství KO v obci, které se skládkuje. Celkové množství vydělí počtem TRVALE bydlících obyvatel (řádně přihlášených v obci). Pokud vyjde množství skládkovaných odpadů na hlavu méně než 200kg (každý rok pak adekvátně dle zákona o 10 kg méně), může obec uplatnit nárok na sníženou sazbu 500 Kč.

Problém jsou tedy obyvatelé, kteří produkují odpad a nejsou v obci trvale hlášeni! Navíc jsou tímto způsobem výpočtů znevýhodněny obce, které mají větší množství chat ve svém katastrálním území, protože také chatari produkují odpad, který je nutno likvidovat, ale nejsou zde trvale hlášeni. Tímto bychom rádi ujistili chatáře, že toto pojednání nemíří proti nim, nýbrž proti absurdním nedostatkům v zákoně o odpadech. Zákon dále mimo jiné nezohledňuje domácnosti, které topí pevnými palivy, zejména uhlím, a produkují tak velké množství tohoto odpadu.

A jsme u prvního problému, který obce čeká. Jak toto SPRAVEDLIVĚ vyřešit?

Obecně se obce v blízkém okolí Prahy potýkají s problematikou nepřihlášených trvale žijících obyvatel. Pověstinou to má důvod ten, že tito lidé chtějí mít sídla firem a podnikání v hlavním městě, protože se bojí častějších kontrol z menších finančních úřadů, jiní vlastní nemovitosti, z nichž se nechtějí odhlásit. A to je jen zlomek možných důvodů, bránících jim v přehlášení tam, kde doopravdy žijí. Nemusíme asi vysvětlovat, že kromě státních příspěvků na obyvatele přicházejí obce v případě podnikatelů navíc o příjmy do obecních rozpočtů z jejich daní, kdy následně tyto částky tečou do rozpočtu matičky Prahy, která pak může svým občanům dotovat odvoz komunálního odpadu!

V případě Louňovic se jedná o cca 150 - 200 obyvatel, kteří využívají veškeré obecní vybavenosti, produkují odpad, ale obec z nich nemá od státu ani jednu korunu... Obec na těchto nepřihlášených obyvatelích přichází ročně o 1,8 - 2,4 milionů korun jen v rámci rozpočtového určení daní. O ztrátách z jejich podnikatelské činnosti nemluvě.

Máte chatáře? To je váš problém, zákonodárce to nezajímá a zákon na ně nepamatuje!

Také chatari produkují komunální odpad. Dosud

si každý platil za svou popelnici a bylo vše v pořádku. Do budoucna si sice chataři stále budou platit za svou popelnici, ale kilogramy jimi vyprodukovaného odpadu se budou rozpočítávat na hlavy trvale hlášených obyvatel, a tak jim tím budou zvyšovat průměr. Co na tom, že třeba díky tomu obce nebudou schopny splnit limit 200 kg na hlavu a méně. Tím se již zákonodárci nezabývali. Obce, poradte si...

Jak to vyřešit? Nezbyvá než třídít, třídít, třídít!

Hlavním cílem nového zákona je zvyšování podílu vytríděných recyklovatelných složek z komunálního odpadu. V roce 2035 by se mělo v České republice recyklovat 70 % komunálních odpadů.

Obce mají nově povinnost dosáhnout míry vytrídění odpadů následovně:

- r. 2025 60 % recyklovatelných složek
- r. 2030 65 % recyklovatelných složek
- r. 2035 70 % recyklovatelných složek

Recyklovatelnými složkami se rozumí papír, plast, sklo, kov, textil, dřevo a bioodpad.

V současné době se v obcích Středočeského kraje vytrídí cca 40 % komunálního odpadu. **Při nesplnění cílů výše uvedených budou na obce uvalovány sankce a budou jim vyměřovány pokuty.**

Do budoucna se poplatky za komunální odpad budou tedy odvíjet nejen od množství odpadů, ale také od toho, jak se ve které obci třídí, jaké procento z celkového množství máme vytríděno. Záhy poznáme, že nám přijdou vhod tolik zatracované pneumatiky, které podstatně zvýší hmotnost vytríděného odpadu. Najednou budeme všichni rádi za sběrný dvůr, kde se hromadí a následně třídí všelijaký odpad z domácností, který si pak odváží EKO-KOM. Nakonec budeme šťastní, když si podnikatelské subjekty (hlášené v Louňovicích) u nás tu a tam odloží tříděný odpad, a navýší nám tak procento vytríděnosti, protože do celkového množství se zahrnuje všechny vyprodukovaný odpad v katastru obce, tedy i od nepřihlášených obyvatel či chatařů.

Jediné, čím mohou obce ovlivnit do budoucna třídicí morálku svých občanů, je dle zákona o odpadech právo na kontrolu obsahů nádob. **Mohou tedy uplatnit i takový postih, že občanovi, který nerespektuje nařízení, co do popelnic patří a co ne, nevyveze odpad.** Do nádob na KO nepatří kromě papíru a plastů například jakýkoliv stavební odpad, oblečení, dřevo, sklo, bioodpad a mnoho dalšího.

V příštím vydání Zpravodaje se detailněji podíváme na to, jak správně třídít.

Aby toho nebylo málo, je téměř nadlidský úkol vybrat svozovou firmu.

Není tajemstvím, že svozové firmy mají pevně rozdělená území, kde si takzvaně nelezou do zelí. Obcím nezbyvá nic jiného, než tuto politiku respektovat. V minulosti byla tato počínání předmětem vyšetřování ÚOHS, kdy v roce 2012 byl kartel svozových firem potrestán pokutou téměř sto milionů korun. V roce 2017 se při dalším vyšetřování nepodařilo svozovým firmám již vinu prokázat. Ať tak nebo tak, od roku 2017 bojujeme s výběrem dodavatele služeb na svoz odpadu v pravidelných intervalech.

V roce 2017 byly ve spolupráci jedenácti obcí (včetně Louňovic) zahájeny úkony k realizaci veřejné zakázky na nového poskytovatele služeb v oblasti svozu odpadu. Starosta Řehák se pravidelně účastnil všech jednání pracovní skupiny, která se zabývala možnostmi společného nakládání s odpady! V listopadu toho roku bylo slavnostně vyhlášeno výběrové řízení, do kterého se, světe div se, žádná firma nepřihlásila! Urychleně se tedy vypsalo nové výběrové řízení s mírnou úpravou zadávacích podmínek tak, jak si je určila svozová firma s tím, že pak se do řízení přihlásí. Jednalo se o změnu limitních cen a délky tendru. V polovině roku 2018 jsme podepsali se svozovou firmou dvouletou smlouvu. V roce 2020, kdy se blížil konec platnosti smlouvy na svoz odpadů, bylo vyhlášeno nové výběrové řízení na svozovou firmu. Co byste řekli? **Za daných podmínek (v zadání jsme použili průměrné ceny likvidace odpadů ve Středočeském kraji!) se nám opět nepřihlásila ani jedna!!!** V současnosti se odpad svází dle dodatků k původní smlouvě z roku 2018...

Odpadovým hospodářstvím se vedení obce zabývá od konce roku 2017 nepřetržitě. Aby to nebylo tak jednoduché, nastolili nám zákonodárci již výše zmínovaný nový zákon o odpadech, přičemž **DO DNEŠNÍHO DNE NEJSOU K DISPOZICI PROVÁDĚČI VYHLÁŠKY!**

V jednání je mimo jiné možnost, v rámci meziobecní spolupráce, zřízení vlastní svozové firmy. V tuto chvíli je tato myšlenka podrobována zkoumání mnoha odborníky ze všech odvětví, přičemž na toto téma již probíhají rozsáhlé videokonference mezi všemi přízvanými obcemi včetně té naší. Chtěli bychom zde ubezpečit naše občany, že se těchto konferencí účastní vždy všichni zastupitelé obce.

Vznikla pracovní skupina, která intenzivně hledá řešení, jak bude systém odpadové hospodářství v Louňovicích od příštího roku vypadat. Jednotliví členové této skupiny objíždějí ve svém volném čase obce, kterým se z jejich pohledu daří zvládat odpadové hospodářství nejlépe. Pracovní skupina se snaží poshánět momentálně co nejvíce postřehů, informací a nápadů, jak co nejvíce zefektivnit nakládání s odpady na obecní úrovni.

Již teď je jasné, že musíme změnit systém sběru tří-

děného odpadu – papíru a plastů. S velkou pravděpodobností dospějeme k systému Door to Door (od dveří ke dveřím), kdy bude u každé nemovitosti popelnice na plasty a na papír. Existují dnes svozové firmy, které umožňují umístit tyto dvě komodity do jedné nádoby a třídí si to pak samy na své třídící lince. Je to otázka kalkulace nákladů. Bude levnější výsyp jedné popelnice a následné třídění firmou, nebo vyjde levněji výsyp dvou již vytříděných popelnic občany? Těmito konkrétními otázkami se v tuto chvíli zabýváme.

Vázení odpadu ANO, ale...

Stejně tak se velmi pravděpodobně dospěje k tomu, že se poplatky budou odvíjet od aktuálního množství odpadu, které vyprodukuje konkrétní domácnost. Toto řešení se jeví jako jediné spravedlivé. Pak i pětičlenná domácnost, kde je však trvale hlášena pouze jedna osoba, zaplatí za to, co doopravdy vyprodukovala.

Systém vážení očipovaných popelnic je však teprve v plenkách. Po přezkoumání výstupů svozové firmy jsme narazili na mnoho nedostatků, chybných údajů atd., které je nejprve nutno odstranit, aby se o tyto výstupní údaje obec mohla řádně opřít při účtování za svoz odpadu z domácností.

A také není možné najet na systém „zaplat za to, co vyprodukuješ“ v době, kdy jsou po obci volně umístěny kontejnery na tříděný odpad.

Popravdě si neumíme představit, co bychom z těchto kontejnerů vyndávali, kdyby si každý platil za odpad dle váhy. V celé republice panují obavy o to, že lidé v touze ušetřit za svoz komunálního odpadu budou tento vhadzovat do volně přístupných nádob na papír, plast a sklo.

Že to není pravda? Jsme si jistí, že obecní zaměstnanci si s vámi, kdo nevěříte, rádi udělají kolečko po sběrných hnízdech, aby vám ukázali, co téměř denně z kontejnerů na tříděný odpad vyndávají. Stavební materiály jako sádkokartony či sutě nejsou výjimkou, stejně jako komunální odpad (zřejmě se někomu tu a tam nevejde do popelnice před výsypem) nebo zbytky nábytku. Ruku na srdce, kdo z nás nikdy v kontejneru na papír neobjevil pečlivě vytříděný papírový odpad v pečlivě zavazaném igelitovém pytli???

Dokud tedy nebude vyřešen systém sběru tříděného odpadu, ať „Door to Door“, nebo formou jinak zabezpečených sběrných míst, nemůžeme se zodpovědně ubrat směrem poplatků za odpad v závislosti na jeho vážení v jednotlivých domácnostech.

Nicméně na vyřešení této problematiky v tuto chvíli intenzivně pracujeme, kalkulujeme různé varianty a budeme se snažit vybrat tu, která bude ekonomicky nejvýhodnější a bude u ní předpoklad, že bude v praxi fungovat.

V každém případě se v budoucnu VŽDY budou do poplatků za komunál zahrnovat náklady za svoz tříděného odpadu. Stejně tak, jak je tomu např. v soused-

ních Štíhlících. Někdo může ještě namítat, že tam byl poplatek stanoven dle hmotnosti vyprodukovaného odpadu, i když nemají vyřešený nijak speciálně sběr tříděného odpadu. Popravdě nás toto velmi zajímalo také. Oslovili jsme paní místostarostku, která nám řekla, že to vyřešili tím, že mají jedno sběrné místo na tříděný odpad, které mají pod kontrolou, a že to prostě „riskli“, že se teprve uvidí a že v případě potíží s umístěním komunálu do nádob na tříděný odpad to budou řešit. V Louňovicích je takových hnízd sedm, není možné je všechna hlídat a varianta jednoho oploceného kontrolovaného prostoru na území obce nám přišla v tuto chvíli nerealizovatelná, protože by to spíše občany od třídění odrazovalo.

Každopádně změna v systému odvozu tříděného odpadu, ať už „Door to Door“, nebo jiná, zcela jistě ovlivní cenu svozu a my doufáme, že v pozitivním slova smyslu, protože se definitivně zamezí umístění tříděného odpadu do nádob v našem katastru lidmi z okolních obcí. O tom, že jde o velké množství odpadu, nemáme pochyb, nicméně s tím nic nemůžeme dělat. Opět by se nabízela pouze varianta hlídaného centrálního místa, kdy by ale mnoho občanů s tříděním přestalo. Odnaučit v této době lidi třídít by byla ta největší chyba.

Poplatky v Louňovicích

V loňském roce nás z kraje podzimu mírně řečeno rozladila cenová politika současné svozové firmy, když došlo ke zdražení za svoz odpadů celkově. Obec Louňovice doplácela za její služby téměř 600 tisíc korun. Tato částka nebyla pokryta vybranými poplatky od občanů na začátku loňského roku. **Nemůže tedy být ani řeč o tom, že by Louňovice nedotovaly svoz odpadů.** Obec doplácí každoročně. Nicméně 600 tisíc korun je výrazná položka v obecním rozpočtu. Kalkulace poplatků na rok 2021 vycházela tedy z aktuálních cen svozové firmy. **V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ SE DO POPLATKŮ NA ROK 2021 NEPROMÍTÁ DOPLATEK OBCE ZA ROK 2020!** Těch 600 tisíc bylo vydáno z obecního rozpočtu.

Často slýcháme, že tam či onde platí tolik a tolik a jak je to možné. Na internetu (www.skrblik.cz) lze nalézt porovnání cen za svoz odpadů v různých místech. Toto srovnání nese název *“Poplatek za svoz komunálního odpadu 2021: Přehled cen pro 219 měst”* – ano MĚST!!! O toto srovnání se opírá mnoho stížností, které putují směrem k zastupitelům či obecnímu úřadu. Nemůžeme ale porovnávat poplatky měst a obcí! Malý příklad: na jedno vyvezení komunálního odpadu v Louňovicích, tj. cca 1150 obyvatel, musí svozová firma ujet zhruba 17 km. V Praze pro takový počet obyvatel stačí ujet pár set metrů. Ve městech žije nesrovnatelně více obyvatel a mají úplně odlišnou finanční politiku, prostě **nemůžeme porovnávat neporovnatelné** a stavět na tom požadavky na zlevnění svozu odpadů.

Pak také často slyšíme, že v okolní obci XY platí méně než v Louňovicích, že u nás jsou poplatky široce daleko nejvyšší apod. Ano, takové srovnání je o něco relevantnější, avšak ani v tomto případě to není tak jednoznačné. V první řadě nikdo z nás neví, o jaké smlouvy a z jaké doby se jejich dohody opírají. Tedy nemůžeme reálně vyhodnotit nejzásadnější vstupní informaci, kterou základní cena bezesporu je.

Dalším problémem je to, že nevíme, jakým způsobem se v okolních obcích řeší svoz tříděného odpadu, kolik sběrných hnízd v té které obci mají a jak často je vyvážejí. Jistě zde Louňovice do určité míry doplácují na polohu u hlavní silnice, kdy se do kontejnerů v je-

jím okolí naučili odkládat odpad také kolemjedoucí směrem na Prahu...

Další velice podstatnou věcí při kalkulaci poplatků v okolí je to, zda ta která obec zahrnuje do částky svoz bioodpadu (pokud ho vůbec občanům nabízí...). A samozřejmě nemůžeme opomenout, že nelze srovnávat poplatky mezi obcemi, kde se platí tzv. na hlavu, a obcemi, kde se platí na nemovitost.

Pokusili jsme se porovnat porovnatelné a zjistili jsme, kolik se platí za odpad v okolních obcích, které mají podobné množství hnízd na tříděný odpad a zároveň nabízí svoz bioodpadu (buďto ho mají v ceně nebo účtují částku zvlášť).

OBEC	120 l 1x týdně	120 l 1 x za 14 dní	240 l 1 x týdně	240 l 1 x za 14 dní
LOUŇOVICE	4870	3500	6490	4210
VYŽLOVKA	3730	2770	5430	3220
TEHOVEC	nenabízí	2880	nenabízí	3630
SVOJETICE	4600	2600	7000	4400
STRUHAŘOV	3000	2000	4400	2600
Č. VODĚRADY	nenabízí	2400	nenabízí	4100
DOUBEK	nenabízí	3400	nenabízí	4700

Ceny v tabulce jsou kompletní, vč. poplatků za bioodpad.

Do budoucna se budeme snažit omezit týdenní svozy, které významně navyšují ceny za likvidaci komunálního odpadu. Všimněme si, že některé z obcí již tuto variantu nenabízí. Nicméně, dle informací od okolních starostů, v tomto případě pro změnu bojují s nevolí občanů kvůli tomuto omezení. Přesto doba a zákony jsou takové, že se k tomuto kroku, ať už pro někoho populárně, či nikoliv, uchýlíme všichni.

Zhruba asi polovina okolních obcí nabízí svoz KO 1x za měsíc, některé obce nabízejí menší nádoby. Veškeré tyto možnosti v současnosti hojně diskutujeme a kalkulujeme s nimi do budoucna, avšak opět pouze v případě, že se bude pracovat s variantou „Door to Door“ u tříděného odpadu.

Bioodpad ano, či ne?

Bioodpad rozhodně ano! Jistě, máme v obci domácnosti, které poctivě kompostují, ale popravdě, kolik z nás má tak velký kompost, aby spolehlivě pobral všechnu zeleň a odpady z kuchyně, které v průběhu roku vyprodukujeme? **Po zavedení „povinných“ popelníc na bioodpad se rapidně snížil počet tzv. zelených skládek**, kam naši občané pravidelně vyváželi posekanou trávu, shrabané listí, ba co víc, prořezané větve stromů a další poklady, které se přeci v přírodě rozloží a ničemu neškodí... Jednak tyto zelené skládky nejsou nikterak pěkné na pohled a pak často sváděly jiné občany (ať už naše nebo doufejme přespolní), aby k větším přihodili něco starého nábytku, a skládka byla

na světě. Zaměstnanci obce pak nedělali v zahrádkářské sezóně téměř nic jiného, než že likvidovali tyto zelené skládky, a za odvoz do kompostárny platila obec...

Při současné legislativě v ČR nebude kalkulace poplatků nikdy úplně spravedlivá. Přesto, že se bude vážit a občan bude platit za jím vyprodukovaný komunální odpad a vlastní vytříděný odpad, zůstane zde nemalá položka nákladů na shromaždiště odpadů, velkoobjemové kontejnery, nebezpečný odpad apod.

Na druhou stranu si myslíme, že velká část občanů, kteří v tuto chvíli volají po systému „plať za to, co vyprodukuješ“, bude překvapená tím, kolik odpadu vlastně sami vyprodukují. Dle čísel z FCC, která máme k dispozici na obecním úřadě, je patrné, že není pravidlem, aby málopočetná domácnost (povětšinou dva lidé) vyprodukovala méně odpadu nežli domácnost se dvěma malými dětmi...

Co říci závěrem. Snad jen to, že se odpadovým hospodářstvím opravdu intenzivně zabýváme, což je možná z výše uvedeného patrné, že nám poplatky za svoz leží na srdci a že nás mrzí, že se jejich výše vyšplhala do takových částek. Pokud byste vy, naši čtenáři a občané Louňovic, věděli o nějaké obci, kde se vám zdá, že zvládají odpadové hospodářství lépe, nebojte se nám dát tip, rádi se na to podíváme blíže a třeba si i něco užitečného odneseme.

*Za pracovní skupinu k řešení odpadového hospodářství
Martina Malinová*